

Motion till riksdagen 2019/20:3368

av **Maria Malmer Stenergard m.fl. (M)**

En långsiktigt hållbar migrationspolitik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ha en stram, human och långsiktigt hållbar migrationspolitik och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör införa ett volymmål för asylmottagandet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det i en permanent migrationslagstiftning i Sverige ska ingå tillfälliga uppehållstillstånd som grund, ett strikt regelverk för familjeåterförening och skarpa försörjningskrav vid anhöriginvandring, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska ställas krav på grundläggande kunskaper i det svenska språket samt krav på jobb och egen försörjning för permanent uppehållstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om försörjningskravets närmare utformning, bl.a. vad gäller krav på varaktig försörjningsförmåga och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ha en lagstiftning som gör det möjligt att i en krissituation avvisa asylsökande till ett annat säkert land och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ha en fungerande gränskontroll då det är påkallat och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att asylsökande ska ha skyldigheter som tydligt anges i lag och att det ska leda till konsekvenser om skyldigheterna inte fullgörs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att dagens möjlighet till återkallelse av uppehållstillstånd till följd av oriktiga uppgifter ska användas i större utsträckning och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om återkallelse av uppehållstillstånd och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Migrationsverket, polisen och Kriminalvården ska ges i uppdrag att påtagligt öka antalet verkställda utvisningsbeslut och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Migrationsverket skyndsamt ska införa en förteckning över s.k. säkra länder och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att asylsökande från s.k. säkra länder ska bo på asylboenden under asyltiden och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att pass och andra identitetshandlingar ska kunna tas i beslag i asylprocessen i större utsträckning än i dag och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att antalet förvarsplatser i Sverige ska bli fler och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förlängda tidsfrister och ökad säkerhet vid Migrationsverkets förvar och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att polisen ska ges i uppdrag att kraftigt öka antalet inre utlänningskontroller och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att polisen ska ges effektivare verktyg för inre utlänningskontroll och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler återtagandeavtal med länder utanför EU och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att preskriptionstiden för avslagsbeslut i asylärenden ska förlängas från fyra år till tio år och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att straffen för allvarliga fall av människosmuggling ska skärpas i Sverige och EU och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunerna inte ska ha rätt att utge bistånd, utöver mycket kortvarig hjälp, till personer utan rätt att vistas i landet och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa rätten till vissa välfärdsförmåner för människor som vistas i Sverige utan tillstånd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödboenden och schablonersättningar vid mottagande av ensamkommande barn och ungdomar ska användas i ökad utsträckning och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Statskontoret ska ges i uppdrag att snabbutreda om takpriset för Migrationsverkets boenden bör sänkas och om avtalstiderna för dessa boenden bör förändras och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Migrationsverket ska driva boenden i egen regi i större utsträckning och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en möjlighet att förkorta processen för prövning av verkställighetshinder ska ses över och tillkännager detta för regeringen.

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett tak om maximalt åtta timmar för offentligt biträde i asylärenden i första instans ska införas och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rätten till efterlevandestöd för barn och ungdomar i hvb- och familjehem samt stödboenden ska avskaffas och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att brott med ett straffvärde på sex till tolv månaders fängelse ska kunna leda till utvisning på grund av brott, även i fall då återfallsrisk inte föreligger, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den dömdes anknytning till Sverige ska väga mindre tungt när utvisningsfrågan prövas och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över utökade förutsättningar för utvisning på grund av brott för EU-medborgare och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åklagare alltid ska yrka på utvisning till följd av brott då förutsättningarna för detta i lagstiftningen är uppfyllda och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tiden för återreseförbud på grund av brott ska förlängas och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att straffen vid olovlig vistelse efter återreseförbud på grund av brott ska skärpas och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett skärpt regelverk och tillämpning då utvisning på grund av brott inte kan genomföras i direkt anslutning till fängelsestraffets längd och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska ställa krav på att alla EU:s medlemsstater deltar i och utökar sitt deltagande i FN:s kvotflyktingsystem och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara drivande för att dagens EU-gemensamma asylsystem på sikt ersätts med ett nytt EU-gemensamt asylsystem och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att strama upp reglerna för när EU-migranter kvalificerar sig till de sociala trygghetssystemen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Inledning

Sverige har tagit och tar ett stort ansvar för människor som flytt från sina hemländer. Vi har i många år varit det EU-land, eller hört till den grupp av EU-länder, som haft högst mottagande av asylsökande ställt mot folkmängd. De senaste fem åren har Sverige tagit emot 300 000 asylsökande. De kommande åren väntas ytterligare 21 000 asylsökande hit varje år. Även anhörginvandringen väntas öka mot bakgrund av regeringens införda lättnader i samband med förlängningen av den tillfälliga lagen om uppehållstillstånd.

Sverige får inte än en gång tappa kontrollen över flyktingmottagandet. Inte minst eftersom vi har en viktig uppgift i att integrera de flera hundra tusen människor som redan har kommit till vårt land det senaste decenniet. Den uppgiften blir bara möjlig att lösa med en stram migrationspolitik under lång tid framöver. Sveriges integrationsproblem måste alltså vara ett viktigt ingångsvärde för en ny migrationspolitik. Migration och integration hör helt enkelt ihop.

Moderaterna ska ha en positiv inställning till öppenhet mot omvärlden och bidra till att människor med skyddsbehov får skydd. Ett öppet samhälle ger människor möjlighet att forma sina liv, men lämnar dem inte att fastna i bidragsberoende och utanförskap. Migrationspolitiken måste samtidigt utformas med hänsyn till det stora flyktingmottagande som vi har haft och de omfattande integrationsproblem som vi har. Integrationen påverkas av hur många som kommer till Sverige.

Det måste därför vara slut på tvära kast i migrationspolitiken. För tillfället har svenska myndigheter flera olika lagstiftningar, i form av tillfälliga lösningar, att förhålla sig till. Migrationspolitiken måste i stället präglas av rättssäkerhet och förutsägbarhet, både för de människor som söker skydd här och för de myndigheter som tillämpar lagstiftningen.

Regeringen har tillsatt en parlamentarisk kommitté som ska arbeta fram en ny permanent migrationslagstiftning. Utredningens direktiv är dock mycket snäva och pekar i en riktning som inte vore bra för Sverige. Moderaternas ingång i utredningen är att lagstiftningen ska vara stram, human och långsiktigt hållbar. Vårt flyktingmottagande ska inte avvika från våra nordiska grannländers, och det måste anpassas utifrån vår förmåga att klara integrationen.

Vi måste även se till att den reglerade invandringen upprätthålls. Den som har nekats uppehållstillstånd i ett slutligt beslut i en rättssäker process ska återvända till sitt hemland. Här behövs en större tydlighet i lagstiftningen och tillämpning av lagstiftning. Vi riskerar annars omfattande skuggsamhällen i Sverige med social utsatthet, svartarbete och brott.

Samarbetet i migrationspolitiken i Norden ska förstärkas. I EU ska vi driva på för en gemensam asylpolitik, som på sikt övergår till ett kvotbaserat mottagande med prövning utanför EU:s yttre gräns.

En stram, human och långsiktigt hållbar migrationspolitik

Sverige måste ta ansvar för en stram och långsiktigt hållbar migrationspolitik, där nivåerna på asylmottagandet anpassas till vår förmåga att klara integrationen. Moderaterna vill därför se en ny permanent migrationslagstiftning i Sverige. Det måste vara slut på tvära kast i migrationspolitiken, där tillfälliga lagstiftningar staplas på varandra.

Sveriges integrationsproblem förutsätter en mycket stram migrationspolitik i Sverige under lång tid framöver. Det ska i sammanhanget konstateras att Sverige har haft en hög asylinvandring i många år och att vi fortsatt ligger högt i ett EU-perspektiv och i ett nordiskt perspektiv vad gäller mottagande av asylsökande.

Moderaterna anser att Sverige bör införa ett volymmål för asylmottagandet, som innebär ett betydligt lägre mottagande än i dag. Sveriges asylmottagande ska inte överstiga nivåerna i Norge, Finland och Danmark. I fråga om asylsökande innebär det i nuläget 5 000 till 8 000 asylsökande per år. Det motsvarar mottagandet i Norge, Finland

och Danmark 2018 med hänsyn tagen till folkmängd. Samma år tog Sverige emot 21 500 asylsökande.

Volymmålet är avsett att fungera som ett kraftfullt styrmedel som är vägledande för den svenska invandringspolitiken. Om målet inte ser ut att uppnås krävs skärpande åtgärder i syfte att nå målet och därmed åstadkomma hållbara nivåer.

I en permanent lagstiftning ska ingå tillfälliga uppehållstillstånd som grund, ett strikt regelverk för familjeåterförening och skarpa försörjningskrav vid anhöriginvandring. System med tillfälliga uppehållstillstånd finns redan i dag i bl.a. Finland, Norge, Danmark, Tyskland, Frankrike och Nederländerna.

Att kunna behärska svenska språket är en nyckel till samhället – till arbete, social rörlighet och förståelse för våra institutioner. Därför ska grundläggande kunskaper i det svenska språket vara ett krav för permanent uppehållstillstånd i en ny migrationslagstiftning.

Jobbar man och försörjer sig själv ska det få positiva konsekvenser, även i ett migrationsperspektiv. Tillfälliga uppehållstillstånd ska därför kunna omvandlas till permanenta uppehållstillstånd vid jobb och egen försörjning. En sådan möjlighet finns i den tillfälliga asyllag som nu gäller. Vi vill dock införa ett nytt krav som i större utsträckning tar sikte på försörjningsförmågans varaktighet. Ett krav ska införas på jobb och egen försörjning i minst ett år innan ett permanent uppehållstillstånd kan beviljas i en ny migrationslagstiftning. Det ska inte heller i fortsättningen vara möjligt att nå upp till kravet genom inkomst från en subventionerad anställning.

Ingen ska utvisas från Sverige då skyddsskäl fortsatt föreligger. Om skyddsskäl kvarstår vid omprövning av det tillfälliga uppehållstillståndet ska det tillfälliga uppehållstillståndet förlängas om det inte finns grund för ett permanent uppehållstillstånd.

Försörjningskrav vid anhöriginvandring måste skärpas. I det försörjningskrav som finns i den tillfälliga lagen om uppehållstillstånd i Sverige ingår krav på försörjning för sig själv och familjen samt krav på tillräcklig bostad för sig och familjen. Vi vill skärpa försörjningskravet ytterligare. Jobb med stabil inkomst ska i stor utsträckning vara grunden för att försörjningskravet ska vara uppfyllt. Bidrag ska däremot inte kunna öppna vägen in i Sverige. Det ska till exempel inte gå att uppfylla försörjningskravet med arbetslöshetsersättning. För att garantera en varaktighet i försörjningsförmågan måste det även krävas att den som ska stå för försörjningen har haft en inkomst i minst ett år. Inte heller här ska det vara möjligt att möta kravet på försörjning genom inkomst från en subventionerad anställning. Den exakta nivån på vilken inkomst som ska krävas för att säkerställa försörjningsförmågan måste utredas.

I och med att den tillfälliga lagen förlängdes i juli 2019 lättade man på regelverket för anhöriginvandring till Sverige. Mer generösa regler för anhöriginvandring leder till fler asylsökande och fler anhöriga till Sverige, i ett läge där vi behöver en stramare asylinvandring. Men i nuläget kan Sverige inte återgå till en mer generös migrationspolitik. De begränsningar som har gällt i den tillfälliga lagstiftningen till och med den 20 juli 2019 borde i förlängningen av den tillfälliga lagen ha fortsatt att gälla.

EU bör ha en väl fungerande yttre gränskontroll. I andra hand bör en nordisk gränskontroll komma på plats på gränsen mellan Tyskland och Danmark. I avsaknad av en väl fungerande gränskontroll vid EU:s yttre gräns och en nordisk gränskontroll måste Sverige ha en egen väl fungerande gränskontroll mot angränsande länder då det är påkallat.

Möjlighet till direktavvisning i krissituationer

I Sverige bör införas en lagstiftning som i en krissituation ger möjlighet till direktavvisning av asylsökande till ett annat säkert land om de asylsökande kommer via ett annat EU-land där de inte har registrerats som asylsökande. Lagstiftningen ska kunna aktualiseras genom ett regeringsbeslut. För att ett beslut om direktavvisning ska aktualiseras måste antalet asylsökande som söker sig till Sverige allvarligt påverka viktiga funktioner i samhället. Vid beslutet bör det tidigare asylmottagandet beaktas.

Förslaget ligger i linje med FN:s flyktingkonvention (Genèvekonventionen) vars kärna är att människor på flykt ska få skydd och få sina fall prövade i ett säkert land. Direktavvisning till ett annat säkert land respekterar asylrätten så länge avvisningar sker till säkra länder, som Danmark eller Tyskland. Undantag kan finnas om en person har nära familjemedlemmar i Sverige. I ett krisläge kan direktavvisning till ett annat säkert land även motiveras ur ett EU-rättsligt perspektiv. Motsvarande krislagstiftning finns i Norge och Danmark.

Ordning och reda i asylsystemet

Frågor som rör identitet hänger samman med ett lands säkerhet, allmän ordning och asylsystemets trovärdighet. Dessa frågor är därför av stor vikt. Det är den som söker asyl i Sverige som ska göra sin identitet, sin ålder och sitt skyddsbehov sannolikt. Det är viktigt att denna princip upprätthålls.

Identitetsfrågan ska vara central i asylprocessen och identiteten ska börja utredas noga direkt då en person anländer till Sverige. Där asylansökan görs ska det finnas kompetens att genomföra en första grundutredning. I det ligger att undersöka om inlämnade dokument är äkta. För att underlätta identitetsutredningar, och för att underlätta ett återvändande för det fall det blir aktuellt, bör Migrationsverket och polisen samarbeta och dela information med varandra i större utsträckning än i dag.

Det ska finnas skyldigheter för den som söker asyl i Sverige som är tydligt angivna i lag. Det ska bl.a. handla om skyldighet att utan dröjsmål ansöka om asyl och lämna in identitetshandlingar. Det ska också handla om skyldighet att inkomma vid kallelser, meddela adressändring, medverka till att identiteten utreds, medverka till DNA-prov för att fastställa familjerelationer samt vid behov medverka i en medicinsk åldersbedömning. Om skyldigheterna inte följs ska det medföra konsekvenser. Det kan röra sig om exempelvis nedsättning av ersättning, visitation, beslag, husrannsakan eller förvar. Om den asylsökande inte medverkar till utredningen ska asylansökan ytterst kunna avslås.

Det är av stor vikt att det finns ett väl fungerande system för medicinska åldersbedömningar i Sverige. Detta med avseende på den asylsökande som kommer på egen hand och anger en ålder under 18 år. Den som nekar att medverka i en medicinsk åldersbedömning då åldern är oklar ska behandlas som vuxen om det inte föreligger synnerliga skäl. Att systemet med åldersbedömningar fungerar väl är viktigt av flera skäl. Det handlar om att barn inte ska blandas med vuxna, om tilliten till systemet och om kostnader för mottagandet. Att Sverige inte hade ett fungerande system för medicinska åldersbedömningar kan delvis förklara varför cirka 40 procent av samtliga personer som under år 2015 anlände till EU på egen hand och uppgav en ålder under 18 år, valde att anlända till Sverige.

Migrationsverket bör ges ett särskilt uppdrag att prioritera och driva återkallelseärenden. I dagens lagstiftning finns möjlighet att återkalla uppehållstillstånd då oriktiga uppgifter ligger till grund för ett uppehållstillstånd. Denna möjlighet bör användas i större utsträckning. En utredning av Migrationsverket bör alltid genomföras då man tar emot tips eller uppgifter som ger anledning att tro att oriktiga uppgifter kan ha förelegat.

Om en person vistas i Sverige längre än fyra år krävs synnerliga skäl för att ett uppehållstillstånd ska kunna återkallas. Det innebär att även den som har lämnat oriktiga uppgifter och därigenom fått uppehållstillstånd i praktiken ges rätt att stanna i Sverige om de oriktiga uppgifterna inte upptäcks inom fyra år. Vi vill se en översyn av reglerna gällande återkallelse, och tidsfristen för när det ska krävas synnerliga skäl för att återkalla ett uppehållstillstånd måste förlängas.

Kraftigt förstärkt återvändande

Den som har nekats uppehållstillstånd i ett slutligt beslut inom ramen för en rättssäker process ska återvända till sitt hemland. Det är grunden för en reglerad invandring. Det är i dag ett stort antal människor som inte återvänder till sitt hemland självmant efter att ha nekats uppehållstillstånd i Sverige. Migrationsverkets statistik visar att antalet f.d. asylsökande som inte har rätt att vistas i landet, och som borde ha lämnat Sverige, under perioden 2014–2018 uppgick till omkring 140 000 personer. Av dessa var omkring 97 000 avslutade återvändandeärenden där personen självmant återvänt eller ärendet överlämnats till polisen och omkring 43 000 var asylsökande som avvikit under asylprocessen. Det är ohållbart. Risken för växande skuggsamhällen i Sverige är uppenbar. Till skuggsamhällen är kopplat social utsatthet, svartarbete och brottslighet.

För att få fler att återvända självmant behövs en ökad tydlighet från hela samhället. Det behöver stå klart för var och en att om man inte återvänder självmant måste man återvända med polisens försorg. Migrationsverkets, polisens och Kriminalvårdens insatser på området måste intensifieras. Dessa myndigheter ska ges regeringens uppdrag att påtagligt öka antalet verkställda utvisningsbeslut.

Hos Migrationsverket måste det finnas en förteckning rörande så kallade säkra länder. Asylsökande från ett säkert land kan i normalfallet antas få avslag på asylansökan. En individuell prövning ska ske i varje enskilt fall, men en förteckning över så kallade säkra länder kan förenkla och snabba på hanteringen. Regeringen har aviserat en utredning där utredaren särskilt ska överväga behovet av ett sådant system. Det är angeläget att en sådan lista skyndsamt kommer på plats.

Asylsökande från så kallade säkra länder ska inte få bosätta sig där de vill under asyltiden. De ska i stället bo på ett av Migrationsverkets asylboenden. Därmed underlättas kontakter med Migrationsverket och det återvändande som med stor sannolikhet blir aktuellt i dessa fall.

Migrationsverket ska prioritera asylansökningar från personer från länder som kännetecknas av en förhållandevis hög andel avslag och som därför sannolikt kommer att få avslag. Beslut med kort handläggningstid i dessa ärenden är viktigt av flera skäl. Det finns ett värde att det tydligt står klart för den som överväger att söka asyl i Sverige att han eller hon snabbt måste lämna landet om asylskäl saknas. Pass och andra identitetshandlingar ska kunna tas i beslag i större utsträckning i syfte att säkerställa att den som har nekats uppehållstillstånd lämnar landet.

Antalet förvarsplatser i Sverige måste bli fler. Brist på förvarsplatser ska inte få till följd att personer som borde tas i förvar inte tas i förvar, vilket nu förekommer. Moderaterna har drivit igenom en ökning av Migrationsverkets anslag som möjliggör fler förvarsplatser. Denna satsning måste noga följas upp, och vi måste även utvärdera framtida behov av ytterligare anslagsökningar för att säkerställa att Migrationsverket har tillräckligt med förvarsplatser.

Den ökning av antalet förvarsplatser som nu är planerad är otillräcklig. Förvar bör användas i större utsträckning. Regelverket för förvar ska utökas, så att beslut om förvar kan bli aktuellt i fler fall. Det kan handla om att till exempel förlänga de tidsfrister som i dag finns. Att så många människor avviker efter att ha nekats uppehållstillstånd visar på brister i Migrationsverkets riskbedömningar. Dessa måste förbättras, vilket i sin tur kommer att leda till att förvar blir aktuellt i fler fall. Det är angeläget att samverka mellan polisen och Migrationsverket stärks och att befogenhetsfrågor inte får stå i vägen för ett fungerande återvändandearbete.

Säkerheten på förvar måste förstärkas. Det sker återkommande rymningar från förvar. Personal vittnar om hur droger och vassa föremål enkelt kan smugglas in. Vi vill ge Migrationsverket fler och bättre verktyg för att kunna säkerställa säkerheten på förvaren, bl.a. genom bättre möjligheter till kroppsvsitation och till att söka igenom förvarstagnas rum. Vidare bör det vara tillåtet att begära id av besökande till förvaren. Så är inte fallet i dag.

Inre utlänningskontroll är ett viktigt verktyg för att hitta människor som vistas här utan tillstånd och som ska utvisas. Trots att problemet nu är större talar statistiken för att antalet genomförda inre utlänningskontroller är betydligt färre nu än tidigare. Moderaterna vill ge polisen i uppdrag att kraftigt öka antalet inre utlänningskontroller. Inre utlänningskontroller måste dessutom vara en integrerad del av polisens verksamhet så att de görs regelmässigt. Vidare bör polisen förbättra utbildningen gällande inre utlänningskontroller.

Polisen ska även ges effektivare verktyg vad gäller inre utlänningskontroll. Regeringens utredare har i betänkandet Klarlagd identitet presenterat flera förslag som Moderaterna står bakom. Regeringen bör snarast gå vidare med förslagen i betänkandet i syfte att stärka möjligheterna att klargöra människors identitet. Vi menar att det, i linje med vad som föreslås i betänkandet Klarlagd identitet, ska vara möjligt för polisen att ta fingeravtryck och genomföra fingeravtryckssökning i samband med inre utlänningskontroller. Vidare anser Moderaterna att det ska vara möjligt för polisen att vid grundade skäl omhänderta till exempel mobiltelefoner i syfte att klargöra en persons identitet.

Varje land är skyldigt att ta emot sina egna medborgare. Ett återtagandeavtal kan dock underlätta återvändandet i praktiken. Vi vill att fler återtagandeavtal kommer på plats. Det gäller återtagandeavtal som ingås såväl mellan EU och ett land utanför EU som mellan Sverige och ett land utanför EU. Det är av stor vikt att avtalen är utformade på ett bra sätt, att de följs upp och att de kommer till praktisk användning.

I dag kan den som har nekats uppehållstillstånd få en ny ansökan prövad efter fyra år. Detta kan bidra till att människor håller sig undan myndigheterna. Om det rör sig om ett beslut som innebär att ansökan ska prövas i ett annat EU-land är preskriptionstiden för det tidigare beslutet ännu kortare. Moderaterna vill begränsa möjligheten att få en ny asylansökan prövad både i Sverige och på EU-nivå. När det gäller preskriptionstiden i Sverige föreslår vi att den förlängs från fyra till tio år.

Den som cyniskt utnyttjar andra människors utsatthet för egen vinning bör få ett kännbart straff. Straffen i Sverige för grov och organiserad människosmuggling bör

skärpas väsentligt. Därtill bör Sverige driva på för höjda straff för människosmuggling i det EU-rättsliga regelverket.

Det finns exempel på kommuner i Sverige som ger långvarig hjälp till personer som vistas olovligen i landet. Det kan exempelvis handla om hjälp med hyreskostnader. Vi anser att kommuner i sådana här situationer inte ska erbjuda långvarig hjälp. Det undergräver den reglerade invandringen. Det bör genom lagstiftningen införas förbud för kommuner att ge annat än mycket kortvarig hjälp till personer som vistas utan tillstånd i landet. Parallellt med att sådan kortvarig hjälp ges bör kontakt tas med Migrationsverket.

Frågan om personer som vistas här utan tillstånd ändå ska erbjudas svensk sjukvård och skola är komplex. Ett land kan i längden inte sända dubbla signaler till dem som stannar kvar olovligen eller tillåta att barn ärver sina föräldrars olovliga tillvaro i Sverige. Men barn kan inte heller hållas ansvariga för sina föräldrars agerande. Moderaterna anser att reglerna för rätt till sjukvård för människor som vistas i Sverige utan tillstånd till det bör återgå till det som gällde före 2013, när rättigheterna utökades. Det innebär att regioner och landsting endast ska kunna erbjuda akut (omedelbar) vård och behandling till vuxna som vistas här illegalt. Barn som saknar rätt att vistas här ska dock fortsatt ha rätt till sjukvård som andra barn.

I dag har barn som vistas olagligt i Sverige rätt till skolgång, från förskoleklass till gymnasiet. Före 2013 fanns ingen generell rätt till skolgång, utan kommuner fick själva avgöra från fall till fall. Vill man hindra framväxten av skuggsamhällen är det naturligtvis problematiskt att samtidigt ge rätt till skolgång. Vår utgångspunkt är att dessa regler bör återgå till det som gällde före 2013. Frågan är dock juridiskt och moraliskt komplicerad och Sverige måste beakta hur en stramare lagstiftning är förenlig med internationella konventioner.

Migrationsprocessen m.m.

I en analysrapport från 2017 som gjorts inom Migrationsverket framkommer att var femte asylutredning har brister och inte är tillräckligt omfattande i förhållande till ärendets beskaffenhet. Detta riskerar att åsidosätta rättssäkerheten i asylprocessen. Migrationsverket bör ges i uppdrag att förbättra kvaliteten i asylutredningar. I dag har myndigheten inte något sådant tydligt uppdrag, utan den åläggs enbart att analysera och följa upp handläggningsprocesserna.

Enligt en internrevisionsrapport gällande Migrationsverket från 2016 fattas i genomsnitt ett asylbeslut i veckan av varje årsarbetare på Migrationsverkets asylprövning. Det kan jämföras med hur det såg ut för tio år sedan. Då fattade man på Migrationsverket två beslut i veckan. I Finland är kravet att varje årsarbetare ska klara 100 beslut om året. Det finns mot denna bakgrund ett utrymme för Migrationsverket att även förbättra sin effektivitet. En del i detta arbete bör vara att hantera asylansökningar där avslag är sannolikt i särskild ordning i större utsträckning än vad som sker i dag. Det bör därtill av en oberoende instans genomföras en revision gällande Migrationsverkets effektivitet.

Vi vill även se en översyn gällande Migrationsverkets verksamhet i stort. Den grundläggande uppgiften att upprätthålla den reglerade invandringen bör förstärkas. I det ligger att arbetet med bevisvärdering och riskbedömning förbättras samt att frågor som rör medicinsk åldersbedömning och återvändande ges ett större utrymme. För- och

nackdelar med att dela upp Migrationsverket i flera olika myndigheter ska övervägas inom ramen för denna översyn.

Det behövs en ökad kostnadskontroll i Migrationsverkets verksamhet. Därför vill Moderaterna att stödboenden och schablonersättningar ska användas i mottagandet av ensamkommande barn och ungdomar i större utsträckning. Vi vill också att Statskontoret snabbtredet om det finns förutsättningar att sänka de takpris som i dag finns vad gäller asylboenden samt om nuvarande avtalstider för dessa boenden är lämpliga eller bör förändras.

Migrationsverket bör driva asylboenden i egen regi i större utsträckning. Det skulle möjliggöra långsiktiga relationer till kommunerna i fler fall. Det kan samtidigt komma att finnas ett behov av upphandling av asylboenden i vart fall i perioder. I syfte att skapa en jämnare fördelning bör upphandlingar från privata aktörer i kommuner som redan tar ett stort ansvar för asylsökande undantas.

Den som har nekats uppehållstillstånd i ett lagakraftvunnet beslut kan invända att det föreligger verkställighetshinder. Det kan till exempel handla om att de politiska förhållandena i hemlandet har förändrats eller att man har blivit för sjuk för att genomföra resan. Migrationsverket prövar om det finns grund för invändningen. Anser Migrationsverket att så inte är fallet, och saken rör återopande av nya skyddsskäl, kan beslutet överklagas till en migrationsdomstol.

Moderaterna anser att man bör överväga en mer effektiv ordning för invändning om verkställighetshinder. Ett alternativ är att en invändning på grund av nya skyddsskäl i vissa fall ska framföras direkt till en domstol i stället för till Migrationsverket.

Det finns i dag inget tak för hur många timmar med offentligt biträde som kan beviljas i asylprocessen hos Migrationsverket. I genomsnitt beviljas tio till tretton timmar. Exempel finns på EU-länder som inte på samma sätt som Sverige erbjuder ett kostnadsfritt offentligt biträde i första instans. Hollands modell ligger närmast Sveriges, men man har där ett tak på åtta timmars ersättning. Moderaterna vill att ett tak införs på max åtta timmar med offentligt biträde som beviljas för asylsökande i första instans.

I dag kan den som bor på till exempel ett HVB-hem, och därmed försörjs av offentliga medel, få efterlevandestöd om en av eller båda föräldrarna är avlidna. Moderaterna anser att detta inte är rimligt. Om man bor på ett HVB-hem, ett familjehem eller ett stödboende ska man inte ha rätt till efterlevandestöd.

Utvisning på grund av brott

Dagens förutsättningar för utvisning på grund av brott har i huvudsak sett likadana ut sedan år 1994. Vi vill att dessa förutsättningar utökas. Om man kommer från ett annat land för att vistas eller bo i Sverige ska man följa lagstiftningen här. Brotts med ett straffvärde på sex till tolv månaders fängelse ska kunna leda till utvisning även om återfallsrisk inte föreligger. Så är inte fallet i dag. En sådan förändring skulle bl.a. innebära att brott med hat- eller hedersmotiv leder till utvisning i fler fall än i dag.

Vi vill vidare att mindre hänsyn ska tas till den dömdes anknytning till Sverige när utvisningsfrågan prövas. I praktiken slipper många utländska medborgare som döms för exempelvis sexualbrott och grova våldsbrott utvisning på grund av deras anknytning till det svenska samhället eller familj och andra personer. Till exempel utvisas enbart 20 procent av de som är dömda för våldtäkt och som har utländskt medborgarskap och som

är folkbokförda i Sverige. För grov misshandel är motsvarande andel 3 procent. Vad gäller särskilt EU-medborgare vill vi se en översyn av om förutsättningarna för utvisning på grund av brott kan utökas.

Frågan om verkställighetshinder ska alltid prövas först i nära anslutning till då en verkställighet kan bli aktuell, dvs. då ett straff har avtjänats, och inte långt i förväg. Så görs inte regelmässigt i dag. Vi vill också säkerställa att åklagare alltid yrkar på utvisning på grund av brott då förutsättningarna i lagstiftningen för detta är uppfyllda. För att kunna göra detta ska åklagare regelmässigt undersöka förekomsten av eventuella utländska brottmålsdomar.

Vi vill därtill regelverket för återreseförbud. Begår man ett allvarligt brott såsom en grov våldtäkt eller ett grovt rån och saknar anknytning till Sverige är det till exempel rimligt med ett återreseförbud på livstid. I dag aktualiseras livstids återreseförbud i regel först vid ett straffvärde på åtta år eller längre.

Det är angeläget att den som begår brott och som följd av detta utvisas inte återvänd till Sverige i strid med återreseförbudet. Vi vill att straffminimum för olovlig vistelse i strid med återreseförbud på grund av brott ska höjas från fängelse i 14 dagar till fängelse i 6 månader.

Polisen har som målsättning att en utvisning på grund av brott ska verkställas samma dag som en person frigges från ett fängelsestraff. Det finns dock fall då en verkställighet inte är möjlig i samband med frigivningen. Det kan bero på en väpnad konflikt i hemlandet, att personen vägrar medverka till att hämta ut resehandlingar eller att hemlandet vägrar ta emot personen.

I syfte att förbereda en verkställighetsresa efter ett straff finns möjlighet till förvar. Även uppsikt kan bli aktuellt i dessa fall. Uppsikt innebär att personen är skyldig att anmäla sig hos polisen eller Migrationsverket vid vissa tidpunkter.

Vi vill skärpa lagstiftningen och tillämpningen rörande förvar och uppsikt i dessa fall. Det rimliga är att en person som är dömd till utvisning på grund av brott och som inte själv medverkar till återvändandet får vistas i förvar. Detta till dess att han eller hon medverkar till återvändandet, oavsett om det finns risk för fortsatt brottslig verksamhet eller inte. Om en utvisning inte kan verkställas på grund av förhållanden utanför den enskildes kontroll bör personen stå under uppsikt. Om förhållandena förändras under den tid som återreseförbudet gäller ska utvisningen verkställas.

Nordisk migrationspolitik

Norden har en lång tradition av samarbete. I migrationspolitiken har dock samarbetet varit mer begränsat. Sverige har avvikit från Norge, Danmark och Finland med en mindre restriktivt utformad lagstiftning och med att ha haft ett betydligt högre flyktingmottagande ställt mot folkmängd. Sverige bör vara pådrivande för att samarbetet i Norden på migrationsområdet förstärks. Vi bör också i större utsträckning lära av varandra genom erfarenhetsutbyte vad gäller migrationslagstiftningen och arbetet med återvändandet.

Sverige bör också anpassa migrationslagstiftningen till att inte avvika från motsvarande lagstiftning i Norge, Danmark och Finland. Att införa tillfälliga uppehållstillstånd som huvudregel i lagstiftningen är ett exempel på en sådan harmonisering.

Det finns en risk att behovet av gränskontroller inom Europa blir långvarigt. Det gör det påkallat att inleda ett arbete med i första hand Danmark, men även Finland och Norge, i syfte att skapa en gemensam nordisk kontroll vid gränsen mellan Danmark och Tyskland.

EU:s migrationspolitik

Flera miljoner människor har sökt asyl i Europa under de senaste åren. Många har kommit till Europa med människosmugglares hjälp. Smugglarnätverk utnyttjar på ett skrupelfritt sätt den oerhört svåra situation som många människor befinner sig i och sätter deras liv i fara. Tusentals människor dör på Medelhavet varje år. Antalet dömda människosmugglare är samtidigt få. Drivkraften att ta sig till Europa kan antas bestå för lång tid. För detta talar bl.a. den stora befolkningsökning som vi kommer att se i Afrika framöver.

EU som helhet och EU:s medlemsländer har stora svårigheter att hantera flyktingsituationen, och EU:s asylpolitik har varit illa fungerande under lång tid. Några få länder, däribland Sverige, har tagit ett oproportionerligt stort ansvar. Så kan det inte fortsätta att vara. Sedan sommaren 2016 pågår förhandlingar på EU-nivå om en ny gemensam asylpolitik. Utsikterna till lösningar ser dock inte bättre ut nu än tidigare.

Moderaterna driver på för ett fungerande EU-gemensamt asylsystem. I det ligger att beslut efterlevs av alla medlemsländer. Om ett medlemsland bryter mot EU-gemensamma åtaganden måste det få konsekvenser. EU:s budget bör i större utsträckning användas som ett påtryckningsmedel för att nå dit. Regelverket som finns i dag med böter skulle kunna kompletteras med ett system där ersättningar eller bidrag dras in om ett land inte följer EU-gemensamma beslut. Ett annat sätt är att tillämpa höjda respektive sänkta medlemsavgifter utifrån utvärderingar rörande hur väl beslut har implementerats. Det är viktigt att system av aktuellt slag utformas rättssäkert och förutsägbart.

Vi vill att EU:s yttre gräns ska förstärkas. Medlemsländerna måste leva upp till de krav som ställs. Annars måste deras medlemskap i Schengensamarbetet utvärderas och kunna leda till uteslutning. Europol och det polisiära samarbetet inom EU bör vidareutvecklas. Det handlar bl.a. om att stävja kriminella nätverk. Straffen för grov och organiserad människosmuggling bör skärpas väsentligt såväl i Sverige som på EU-nivå.

Användningen av biometriska kontroller vid Schengens yttre gränser bör öka. Det finns också ett behov av en obligatorisk kontroll av fingeravtryck såväl för resenärer till Schengen från ett land utanför Schengen som på sikt även för dem som reser i motsatt riktning. Sverige hör till de länder som i dag årligen tar emot kvotflyktingar inom ramen för FN:s kvotflyktingsystem. Kvotflyktingsystem är det mest rättvisa och säkra system som i dag finns för ett lands mottagande av människor med skyddsbehov. Vi vill arbeta för att fler EU-länder tar emot kvotflyktingar eller tar emot kvotflyktingar i större utsträckning.

Nackdelarna med dagens EU-gemensamma asylsystem är omfattande. Det tar till exempel inte hänsyn till ett lands förmåga till mottagande och integration, samtidigt som antalet människor på flykt är mycket stort. Dagens system uppmuntrar till människosmuggling och livsfarliga resor över Medelhavet. I dag har också män och pojkar i praktiken större möjligheter att i praktiken ta asylrätten i anspråk än vad kvinnor och

flickor har. Detsamma gäller ekonomiskt eller fysiskt starkare personer framför ekonomiskt eller fysiskt svagare. I dagens system splittras familjer.

Vi ser även stora problem kopplade till återvändandet. Många människor söker asyl utan att ha ett sådant skyddsbehov som krävs för att beviljas uppehållstillstånd. När de får ett avslagsbeslut, i vissa fall efter flera års väntan, vill de i stor utsträckning inte återvända till sina hemländer. Åtgärder som poliseskort och förvar blir därmed nödvändiga. Många stannar kvar och lever som gömda. För den grupp som beviljas uppehållstillstånd försvåras integrationen i det nya hemlandet på grund av de långa väntetider som i regel följer från en asylansökan till ett beslut.

Sverige bör därför långsiktigt på EU-nivå vara pådrivande för ett nytt kvotbaserat flyktingmottagande, som ersätter dagens EU-gemensamma asylsystem.

EU:s asylprövning ska i ett nytt system ske utanför eller vid EU:s gränser. En viktig del i ett sådant nytt system är ett förstärkt yttre gränsskydd i EU. Målet ska vara att förhindra att människor dör på Medelhavet, att stoppa människosmuggling och att ha kontroll över vilka människor som befinner sig i Europa. En annan viktig del är ett förstärkt samarbete med länder utanför EU beträffande återvändandet. Bistånd, visumavtal och handel från EU:s sida ska sättas i relation till hur återvändandet fungerar.

Arbetskraftsinvandring är ett sätt att ta sig till Europa lagligt. Vi vill göra det lättare att arbetskraftsinvandra till EU. Sveriges modell med goda möjligheter till arbetskraftsinvandring för både hög- och lågutbildade bör kunna användas av fler EU-länder/EU som helhet. Den fria rörligheten inom EU bör värnas. Detta sker bl.a. genom att missbruk av rörligheten beivras. EU-rätten tillåter i dag att ett medlemsland vidtar åtgärder som är nödvändiga för att skydda sig mot personer vars beteende sannolikt utgör ett verkligt och allvarligt hot mot allmän ordning eller säkerhet. Vi ser ett behov av ett tydliggörande av dagens bestämmelse. Även en persons tidigare beteende bör kunna beaktas vid bedömningen av om det nuvarande beteendet utgör ett verkligt och allvarligt hot.

Vi vill även se en uppstramning av EU:s regler för när EU-migranter kvalificerar sig till de sociala trygghetssystemen. Den som är i Sverige för att arbeta och är medborgare i ett annat EU-land bör exempelvis inte få utbetalt till sig mellanskillnaden mellan barnbidrag i Sverige och barnbidrag i hemlandet för barn som bor i hemlandet tillsammans med den andre föräldern. Så är fallet i dag.

Maria Malmer Stenergard (M)

Katarina Brännström (M)

Arin Karapet (M)

Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)

Ann-Sofie Alm (M)